

Brukerne i sentrum

Else-Marie Molund

psykologspesialist i klinisk voksenpsykologi

Å få frem brukererfaringer er viktig, men kanskje burde Psykologtidsskriftet være mer målrettet i hva de ber brukerne adressere når de får spalteplass.

Historisk sett har det dessverre vært vanlig å få frem brukererfaringer. Hvorfor kan vi jo lure på. Det har vel vært slik at klinikere mente de kunne gjøre andre friske, ved at de var eksperten, uten at brukerens erfaringer og kompetanse i seg selv betydde særlig mye. For meg gir dette gjenklang fra den medisinske modellen, der eksperten heler den syke. Historien har vist at det ikke er så enkelt når det kommer til psykisk helse.

Psykologtidsskriftet har to varianter av formidling av brukererfaringer i juniutgaven. Den ene er «To dager i et liv» av Lars Poverud, som er sykepleier og har brukererfaringer. Den andre er «En brysom ansatt» av Nina Strand, som blant annet handler om erfaringskonsulenten ved SUS som sa opp etter at ansatte i psykisk helsevern startet en underskriftskampanje mot henne.

At Tidsskriftet trykker tekster av brukere der de deler sine erfaringer, er veldig bra. Det er viktig å få frem deres perspektiver selv om skribenten er anonym. Når jeg leser brukertekster, har jeg ofte ønsket sterkere fokus på hva de synes er bra og mindre bra i møte med hjelpesystemene. Hva mener de hjalp dem til bedring, hva mener de er antiterapeutisk, og hva tenker de om samhandlingen mellom virksomhetene? Jeg har også lurt på hva de tenker om psykologiske fenomener som for eksempel lært hjelpeløshet, stereotypier og gruppeprosesser hos behandlerne når de ferdes i systemene. Kanskje er det en idé å be brukerne svare på denne typen konkrete spørsmål i tekstene sine.

Den andre teksten som delvis handler om brukererfaringer, men da ved at Strand tematiserer hva ansatte (også erfaringskonsulenter) kan si om egen arbeidsplass, er nettopp et signal om at det er noen fundamentale forskjeller i å være bruker og å være kliniker. Derfor er det svært viktig at også brukerne kommer til orde.

Det finnes naturligvis mange måter å få frem brukererfaringer på. Foruten de nevnte tilnærmingene, håper jeg tidsskriftet fremover fokuserer på å publisere flere vitenskapelige artikler hvor brukerstemmene kommer tydelig frem. Gjerne av kvalitativ karakter. Pårørende bør også få komme til med sine erfaringer. Jeg leser gjerne også flere intervjuer, med for eksempel erfaringskonsulenter både fra Norge og andre land. Det ligger mange interessante nyanser i skjæringspunktene mellom erfaringskonsulentene og deres ledere, slik virksomhetene er innrettet i dag.

Å referere enkeltpersoners erfaringer i forbindelse med en journalistisk sak er en mye brukt metode, men ikke så ofte i tidsskriftet. Det fanger ofte lesere å få innblikk i en enkeltpersons historie, selv om personen er anonym. Problemet er ofte at fremstillingen i mediene blir altfor tabloid. Her kan Tidsskriftet gå foran i å vise at denne typen journalistikk gir tekster en ekstra dimensjon, hvis det gjøres riktig.

I maiutgaven skrev Nina Strand teksten «Selvskading, kjønn og makt», hvor særlig etnologen Anna Johannsson hadde interessante forskningsfunn om brukeres erfaringer i møte med systemene. Denne saken kunne gjerne vært kommentert av brukere. Kjenner de seg igjen, og hva tenker de om funnene?

Å formidle brukerkompetanse bør, slik jeg ser det, være en naturlig del av Tidsskriftets oppgave. For hvordan skal vi kunne videreutvikle våre hjelpetjenester til gode virksomheter uten tilbakemeldinger fra de som trenger hjelpen?